

ТАНИЛЦУУЛГА

Хөрөнгийн үнэлгээний хууль тогтоомжийг шинэчлэх, үнэлгээний олон улсын стандартын зарчмуудыг нэвтрүүлэх, хуулийн маргаантай заалтуудыг тодруулах, одоо үйлчилж байгаа эрх зүйн орчныг хийдэл, давхардлыг арилгах, одоо үйлчилж байгаа эрх зүйн орчныг сайжруулах, олон улсын чиг хандлагад нийцүүлэн боловсронгуй болгох зайлшгүй шаардлага тулгарч байна.

Улсын Их Хурлын 2005 оны 26 дугаар тогтоолоор баталсан “Монгол Улсын хууль тогтоомжийг 2008 он хүртэл боловсронгуй болгох үндсэн чиглэл”-ийн 74-т “Үл хөдлөх хөрөнгийг барьцаалсан зээлээр баталгаажсан үнэт цаастай холбогдсон эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх” хүрээнд хууль, эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох зорилгоор Хөрөнгийн үнэлгээний тухай хуулийг 2010 оны 1 дүгээр сарын 21-ны өдөр Монгол Улсын Их Хурлаас баталсан. Уг хууль 6 бүлэг, 29 зүйлтэй бөгөөд хөрөнгийн үнэлгээний харилцааг зохицуулж байна.

Тус хуулиар хөрөнгийн үнэлгээ хийх эрх зүй, зохион байгуулалтын үндсийг тогтоож, энэ чиглэлээр төрийн байгууллага, иргэн, хуулийн этгээдийн эрх, үүрэг, авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээ, үйл ажиллагаатай холбогдсон харилцааг зохицуулсан.

Хууль хэрэгжээд 8 жилийн хугацаа өнгөрсөн хэдий ч хуулийн үр нөлөөг нэмэгдүүлэх, үнэлгээний асуудлыг хөндсөн бусад хуулиудын хоорондын уялдааг хангаж, давхардал, хийдэл, зөрчлийг арилгах, эсхүл зохицуулалт дутуугаас хэрэгжих боломжгүй олон заалтуудыг залруулах, хуулиас дээгүүр болзол шаардлагыг дүрэм, журмаар тогтоохоос татгалзаж хөрөнгийн үнэлгээний харилцааг хуулийн хүрээнд илүү тодорхой, нийтэд ойлгомжтой байдлаар зохицуулах хэрэгцээ шаардлага үүсээд байна.

Өнгөрсөн хугацаанд Монгол Улсын эдийн засгийн бүтэц, бизнесийн орчин, олон улсын бизнесийн харилцаан дахь оролцоо эрс өөрчлөгдсөнийг хөрөнгийн үнэлгээний одоогийн хууль тогтоомж бүрэн зохицуулах боломжгүй байна. Иймд эдийн засгийн хөгжил, бизнесийн орчин, төрөөс баримтлах бодлогод нийцүүлэх, өмнөх туршлагад тулгуурлан хуулийн төслийг нэг мөр, ойлгомжтой, хийдэлгүй, маргаан бага үүсдэг болгон шинэчлэл хийх шаардлага тулгарсан.

Улсын Их Хурлын 2016 оны 45 дугаар тогтоолын хавсралтаар баталсан “Монгол Улсын Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр”-ийн Засаглалын бодлого хэмээх Тавдугаар бүлгийн 5.2.11-д “Хууль, эрх зүйн актуудын давхардал, зөрчилтэй заалтуудыг илрүүлэх, арилгах” гэж, мөн Улсын Их Хурлын баталсан “Монгол Улсын хууль тогтоомжийг 2020 он хүртэл боловсронгуй болгох үндсэн чиглэл”, Монгол Улсын Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг хангаж, төрийн үйлчилгээг чирэгдэлгүй, хүнд суртлаас ангид байх эрх зүйн орчныг бүрдүүлж, иргэд хуулийн этгээдийн эрхийг баталгаажуулах, хуулийн зарим зохицуулалтыг дахин нягталж боловсронгуй

болгох, хуулийн үр нөлөөг дээшлүүлэх, хууль хоорондын уялдааг хангаж, давхардал, хийдэл, зөрчлийг арилгах зүй ёсны шаардлага тавигдаж байна.

Иймд Хөрөнгийн үнэлгээний тухай хуульд дараах зохицуулалтыг өөрчлөн найруулж байна. Үүнд:

1. Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу үнэлгээний үйл ажиллагааг эрхэлдэг тодорхой шалгуур, шаардлагыг хангасан хуулийн этгээдэд олгох;

2. Хөрөнгийн үнэлгээний үйл ажиллагаа эрхлэх хуулийн этгээдэд тавих шалгуур, шаардлагыг хуулийн төсөлд тодорхой зааж, тусгай зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгох асуудлыг Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуульд нийцүүлэн өөрчлөх;

3. Мэргэжлийн байгууллагын чиг үүргийг хуулийн төсөлд шинэчлэн тогтоох;

4. Олон нийтийн эрх ашгийг хөндсөн хуулийн этгээдийн хөрөнгийн үнэлгээ, төрийн болон орон нутгийн өмчийг хувьчлах, худалдах, зээлийн зориулалтаар барьцаалах, өр төлбөрт тооцох, иргэд аж ахуйн нэгжээс эргүүлэн татан авах зэрэг тодорхой тохиолдолд заавал тусгай зөвшөөрөлтэй хуулийн этгээдээр үнэлүүлэхээр хуулийн төсөлд тусгах;

5. Хөрөнгийн үнэлгээний талаарх бодлогыг тодорхойлж, шийдвэрийг гаргахдаа төрийн болон мэргэжлийн байгууллага, үнэлгээний хуулийн этгээдийн оролцоог нэмэгдүүлэх, харилцан уялдаатай байлгах зорилгоор мэргэжлийн хороог Санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний шийдвэрээр байгуулан ажиллуулах;

6. Хуулиас дээгүүр болзол шаардлагыг дүрэм, журмаар тогтоохоос татгалзаж хуулийн хүрээнд илүү тодорхой, нийтэд ойлгомжтой байдлаар зохицуулах, үнэлгээний олон улсын стандартын дагуу зарим тодорхойлолт, ойлголтыг шинэчлэх, хуулийн давхардал, хийдэл, зөрчлийг арилгаж, түүний зохицуулалтыг боловсронгуй болгохоор тус тус шинэчлэн найруулсан.

Түүнчлэн, Олон улсын валютын сангийн санхүүжилтээр олон улсын хэмжээний зөвлөх авч ажиллуулсан бөгөөд энэ чиглэлээр гаргасан судалгааны материал, харьцуулсан судалгаа, уулзалт, хурлуудаар тавигдсан илтгэл, өгч байсан зөвлөгөөг судалж зөвшилцсөний үндсэн дээр хуулийн төслийг боловсруулсан.

Хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл, дагаж гарах хуулийн төслүүдийг боловсруулан Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн холбогдох заалтын дагуу олон нийтээр хэлэлцүүлэх, санал авах ажлыг 2018 оны 3-р сараас эхлэн зохион байгуулсан. Энэ ажлын хүрээнд Сангийн яамны цахим хуудсанд хуулийн тогтоомжийн төсөл, түүний үр нөлөөний үнэлгээний тайлан болон үзэл баримтлалыг байршуулан 4 дүгээр сарын 5-ний өдөр хүртэл санал авахаар байршуулсан. Энэ оны 5-р сараас төрийн байгууллага, мэргэжлийн байгууллага, үнэлгээчин, их дээд сургуулийн эрдэмтэн багш нар, тэргүүлэх зэргийн үнэлгээчид

зэрэг үнэлгээний чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхэлдэг үнэлгээчин, хуулийн этгээдийн ирүүлсэн саналыг нэгтгэн хуулийн төсөлд тусгасан болно.

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР